Voorstel aan de raad

Nummer: 25.125

Portefeuille:	S. Kruis
Programma:	7 Volksgezondheid en milieu
Taakveld:	7.4 Milieubeheer

Onderwerp: Aanpak Kenniscentrum Nieuwe Natuur

Voorgesteld besluit

1. De aanpak voor het Kenniscentrum Nieuwe Natuur langs de volgende vier pijlers in 2025 uit te voeren:
   a. Als ontwikkelstrategie te kiezen voor een stapsgewijze benadering waarbij voor de korte termijn de koppeling wordt gelegd met bestaande initiatieven en kansrijke projecten
   b. Voor netwerkopbouw en partnerschappen te beginnen met aan Lelystad gelieerde organisaties en kansrijke regionale en landelijke partners.
   c. Als financieringsstrategie te kiezen voor inzet van bestaande middelen en het aanboren van externe financiering.
   d. Zichtbaarheid van het Kenniscentrum Nieuwe Natuur op te bouwen door slimme inzet van communicatiemiddelen en koppeling met actuele thema's, waardoor op een geleidelijke wijze naamsbekendheid voor het KNN ontstaat.

2. In 2026 geïnformeerd te worden over de stand van zaken inclusief een voorstel over het vervolg van het Kenniscentrum Nieuwe Natuur

Urgentie Raad

Geen urgentie: Er is geen datum waarvoor dit besloten moet zijn door de raad. Voorstel kan in reguliere procedure.

Voorgaande besluitvorming

1. Vaststellen raadsakkoord 28 juni 2022
2. Vaststellen programma 'van Groen Dromen naar Groen Doen' 19 december 2023

Inleiding

De realisatie van het Kenniscentrum Nieuwe Natuur (KNN) is één van de ambities die is opgenomen in het raadsakkoord. Het is voor de raad een middel om de status van Lelystad als hoofdstad van de nieuwe natuur te versterken. Er is voor gekozen om het onderdeel uit te laten maken van het programma 'van Groen Dromen naar Groen Doen' zodat de integraliteit gewaarborgd is. In oktober

2024 is de raad in een commissie geïnformeerd over de stand van zaken aan de hand van de informatienota van juli 2024. Tijdens deze commissie is de afspraak gemaakt om voor het einde van 2024 met besluitvorming omtrent het KNN naar de raad te komen. Het heeft wat meer tijd gekost, omdat het proces met partners meer tijd vraagt en het een zoektocht is gebleken hoe het KNN handen en voeten gegeven kan worden in tijden van beperkte middelen bij de gemeente, maar ook bij de mogelijke partners.

Er is de afgelopen periode gewerkt aan een aanpak om in de periode 2025-2026 de eerste stappen te kunnen zetten voor de ontwikkeling van het KNN, waarbij de focus primair ligt op netwerksamenwerking. Deze aanpak is een solide basis voor groei en realisatie van de ambities. En het is tegelijkertijd ook een ingewikkelde puzzel. Door te investeren in netwerken, fondsenwerving, subsidies en strategische evenementen, legt het KNN het fundament voor een kenniscentrum dat ondersteund wordt door een breed scala aan publieke en private partners. Uit de gesprekken met de verschillende partners is gebleken dat er enthousiasme is over het initiatief. 2025 en 2026 zullen cruciaal zijn voor het opbouwen van relaties en het testen van de financiële haalbaarheid, met als doel een langdurige impact te creëren en de rol van het KNN in de samenleving te verankeren. Zo wordt Lelystad het centrum van kennis. Tegelijkertijd is het belangrijk om ook beide benen op de grond te houden, zoals de raad in de commissie behandeling van 1 oktober 2024 heeft meegegeven. In de voorgestelde aanpak is deze balans tussen aan de ene kant realisme en de andere kant enthousiasme een belangrijk aspect.

Argumenten

1. De raad voor te stellen om de aanpak voor het Kenniscentrum Nieuwe Natuur langs de volgende 4 pijlers in 2025 uit te voeren:
   a. Als ontwikkelstrategie te kiezen voor een stapsgewijze benadering waarbij voor de korte termijn de koppeling wordt gelegd met bestaande initiatieven en kansrijke projecten
   b. Voor netwerkopbouw en partnerschappen te beginnen met aan Lelystad gelieerde organisaties en kansrijke regionale en landelijke partners.
   c. Als financieringsstrategie te kiezen voor inzet bestaande middelen en het aanboren van externe financiering.
   d. Zichtbaarheid van het Kenniscentrum Nieuwe Natuur op te bouwen door slimme inzet van communicatiemiddelen en koppeling met actuele thema's, waardoor op een geleidelijke wijze naamsbekendheid voor het KNN ontstaat.

1.1 De aanpak geeft handvaten om in de periode 2025-2026 op een laagdrempelige manier te starten met het kenniscentrum dat past bij de ambities.
De realisatie met het Kenniscentrum Nieuwe Natuur (KNN) is één van de ambities die is opgenomen in het raadsakkoord en maakt integraal onderdeel uit van het vastgesteld programma 'van Groen Dromen naar Groen Doen. De afgelopen periode is er gewerkt aan een aanpak waarbij invulling is gegeven aan het verzoek van de raad om in samenwerking met partners een (financieel) haalbare eerste stap te kunnen zetten. Zonder dat het afbreuk doet aan de ambities voor het KNN zoals in juli 2024 in een informatienota aan de raad is aangeboden. Vier pijlers staan hierin centraal: 1) de ontwikkelstrategie 2) Netwerkopbouw en Partnerschappen 3) Financieringsstrategie 4) Evenementen Kennisdeling en Communicatie. Ook is bij het vaststellen van de Programmabegroting 2025-2028 geen aanvullend budget beschikbaar gesteld. Daardoor is er gezocht naar ruimte binnen bestaande budgetten. Voor de aanpak is er gekeken naar wat er wel mogelijk is, om zo van Lelystad het centrum van kennis over nieuwe natuur te maken.

1.1a.De ontwikkelstrategie
De inzet voor de ontwikkelstrategie is duurzame groei. Een wendbare strategie die kansen en mogelijkheden creëert en benut. Een strategie waarbij middelen en mogelijkheden stapsgewijs worden

gelokaliseerd en uitgebreid. Er wordt actief ingezet op de inzet van middelen en expertise van partners. Deze strategie is wendbaar en flexibel, gericht op het benutten van nieuwe kansen en het creëren van synergie tussen verschillende partijen. Door gezamenlijk te werken aan de opbouw van het KNN, worden zowel de financiële als inhoudelijke fundamenten versterkt, wat bijdraagt aan de duurzame groei van het kenniscentrum.

Het enthousiasme en potentieel rondom het KNN zijn groot. De unieke combinatie van natuur, wetenschap en maatschappelijke impact trekt brede interesse van partners, fondsen en stakeholders. Om dit enthousiasme op een duurzame manier te faciliteren is er een projectteam opgesteld dat zich bezig gaat houden met de eerste stappen van het kenniscentrum, waarbij primair de focus ligt op de totstandkoming van een netwerksamenwerking. Later kan dan eventueel worden afgewogen of en in hoeverre een eigen locatie wenselijk is.

1.1b.Netwerkopbouw en partnerschappen
Het opbouwen van een sterk netwerk is het belangrijkste eerste onderdeel voor het realiseren van de ambities van het KNN. Er worden relaties aangegaan met lokale, regionale en nationale organisaties, zoals musea, terreinbeherende organisaties en onderwijsinstellingen. In de eerste maanden ligt de nadruk op het verder bestendigen en uitdiepen van samenwerkingsmogelijkheden en het leggen van de basis voor duurzame relaties. Naarmate de periode vordert, worden strategische partnerschappen verdiept en worden mogelijkheden voor inhoudelijke en financiële samenwerking verder uitgewerkt. Het uiteindelijke doel is een divers netwerk van betrokken partners te vormen, waaronder publieke en private partijen, die actief bijdragen aan de doelstellingen van het KNN. Lelystad zal het centrum worden binnen dit netwerk waar de kennis verzameld en gedeeld wordt. Er is in de gesprekken met de verschillende partners enthousiasme naar voren gekomen voor de ontwikkeling van een centraal netwerk voor kennisverzameling, aangezien deze binnen Nederland nog niet bestaat en er wel behoefte is.

De samenwerking met partners wordt zorgvuldig en gefaseerd opgebouwd. In de eerste fase richt het KNN zich op het aangaan van intensieve samenwerkingen met een aantal kernpartners.
Na deze initiële samenwerkingen wordt het netwerk geleidelijk uitgebreid met andere relevante partners, waaronder lokale natuurorganisaties, musea, onderwijsinstellingen, startups en bedrijven. Ook wordt een koppeling verkend met het kennisprogramma van Nationaal Park Nieuw Land (NPNL). Dit proces verloopt op een organische manier, waarbij zorgvuldig wordt gekeken naar de mogelijkheden en behoeften van de betrokken organisaties. Het KNN bestaat uit wederkerige samenwerkingen, waarin elke partner op zijn eigen tempo en op basis van zijn eigen expertise kan bijdragen.

De afgelopen maanden hebben er gesprekken plaatsgevonden met Staatsbosbeheer, Natuurmonumenten, de WUR, de Vereniging van Natuurhistorische Musea en Waterschap Zuiderzeeland. Het werken aan een duurzame samenwerking met partners vraagt om een zorgvuldig proces dat meer tijd vraagt dan van tevoren gedacht. Zeker in tijden van beperkte middelen is het een uitdaging om, vanuit een gedeeld enthousiasme, hier de juiste formule voor te vinden.

1.1c.Financieringsstrategie
Een belangrijk onderdeel van de aanpak is de zoektocht naar externe financiering door middel van fondsenwerving. De fondsenwerver van het KNN gaat zich inzetten om verschillende nationale en regionale fondsen en stichtingen te benaderen, met specifieke aandacht voor organisaties die bijvoorbeeld innovatieve natuurontwikkeling en educatie ondersteunen.

Aan de hand van een overzicht van potentiële subsidieprogramma’s zal er op een efficiënte manier gezocht worden naar de financiering met de grootste kans van slagen met als doel gedurende het jaar aanvragen voor te bereiden en in te dienen. Om de financiële positie van het kenniscentrum sterker te maken en een voorstel over een vervolg van het KNN te vergemakkelijken.

Het KNN is een samenwerking tussen partners om de impact te vergroten en de kosten te beperken. In natura bijdragen, zoals het beschikbaar stellen van locaties, materialen of expertise, spelen een belangrijke rol in het verlagen van de uitgaven. Gezamenlijke evenementen of projecten bieden bovendien mogelijkheden om krachten te bundelen en wederzijdse meerwaarde te creëren. Deze samenwerkingsvormen versterken niet alleen de financiële basis, maar dragen ook bij aan het netwerk en de zichtbaarheid van het KNN en daarmee Lelystad als centrum van dit kennisnetwerk.

1.1d.Zichtbaarheid
Om de zichtbaarheid van het kenniscentrum en Lelystad te vergroten worden er in 2025 door het KNN vier strategische evenementen georganiseerd. Elk met een specifieke doelgroep en focus. Deze evenementen dienen niet alleen om het KNN te introduceren, maar ook om belangrijke stakeholders en potentiële partners te informeren en te betrekken.

De evenementen strategie is gericht op maximaal effect met minimale kosten, waarbij bestaande kennis, netwerken en evenementen van partners optimaal worden benut. Dit zorgt ervoor dat de evenementen zowel inhoudelijk sterk als financieel haalbaar blijven.

Het KNN was voor het het Kennis- en Innovatieprogramma Marker Wadden (KIMA) aanleiding om een congres in Lelystad te organiseren. De rol van het kenniscentrum binnen dit evenement zien we als eerste vingeroefening. De inzet van middelen en uren voor dit evenement zijn hierdoor zeer beperkt. Het is een belangrijk congres voor onderzoekers, wetenschappers en kennisinstituten met betrekking tot onderzoek op de Marker Wadden. En daarmee een goed eerste vertrekpunt voor het kenniscentrum zowel in de zin van zichtbaarheid, netwerkopbouw en partnerschappen. Op basis van de eerste ervaringen zal verder vormgegeven worden aan de inzet die het KNN bij het organiseren van evenementen. Op deze manier kan een beperkte inzet een groot resultaat opleveren.

1.2 De aanpak voor 2025 is uitvoerbaar met beschikbare middelen.
Voor deze aanpak is €160.000 gereserveerd binnen het programma 'van Groen Dromen naar Groen Doen 2024-2027'. Voor de aanpak is er gekeken naar wat er mogelijk is binnen deze ruimte, dit sluit aan bij de wens van de raad uit de commissievergadering van 1 oktober 2024 om realistisch te blijven in de verwachtingen.

2. In 2026 geïnformeerd te worden over de stand van zaken inclusief een voorstel over het vervolg van het Kenniscentrum Nieuwe Natuur

2.1 Door de raad op de hoogte te houden over de stand van zaken aan het einde van de periode 2025-2026 kan een overwogen beslissing genomen worden over het vervolg van het KNN
Het is belangrijk om te anticiperen op de periode na 2026. Er zal dan een keuze gemaakt moeten worden over het vervolg van het KNN. De verwachting is dat er dan meer duidelijkheid is over de externe middelen die zijn aangetrokken en is dat samenwerking tussen de partners verder geconcretiseerd.

Kanttekeningen

1. De aanpak voor het Kenniscentrum Nieuwe Natuur langs de volgende 4 pijlers in 2025 uit te voeren:
   a. Als ontwikkelstrategie te kiezen voor een stapsgewijze benadering waarbij voor de korte termijn de koppeling wordt gelegd met bestaande initiatieven en kansrijke projecten
   b. Voor netwerkopbouw en partnerschappen te beginnen met aan Lelystad gelieerde organisaties en kansrijke regionale en landelijke partners.
   c. Als financieringsstrategie te kiezen voor inzet bestaande middelen en het aanboren van externe financiering.

d. Zichtbaarheid van het Kenniscentrum Nieuwe Natuur op te bouwen door slimme inzet van communicatiemiddelen en koppeling met actuele thema's, waardoor op een geleidelijke wijze naamsbekendheid voor het KNN ontstaat.

1.1 Diverse factoren zijn van invloed op het succesvol aanboren van externe financiering
Een belangrijk onderdeel van de aanpak is het aanboren van externe financiering. Dit brengt een grote afhankelijkheid met zich mee en vraagt vaak om deelname van meerdere partners. Daarnaast speelt de complexiteit van de aanvragen ook een belangrijk rol, waarbij Europese subsidieaanvragen zoals Horizon Europe intensieve samenwerking vereisen, terwijl kleinere subsidies eenvoudiger zijn. Dit risico proberen we te ondervangen door aan de voorkant een afweging te maken op haalbaarheid en de daarvoor benodigde tijdsinvestering.

Financiën

Naast de bestaande middelen is er geen extra gemeentelijk budget beschikbaar. Het signaal vanuit de raad was vooral om realistisch te blijven in de verwachtingen. Er is daarom binnen bestaande budgetten gezocht naar ruimte. De kosten voor de uitvoering van aanpak 2025-2026 voor het KNN zijn geraamd op €160.000 en vallen binnen het budget van het programma 'van Groen Dromen naar Groen Doen'. Dit betreft kosten die onder andere gemaakt worden voor de inzet, congressen/events en communicatie. De kosten passen binnen de door de raad eerder vastgestelde kaders voor het programma.

Vervolg

Conform voorgestelde aanpak geven we uitvoering aan de ontwikkelstrategie, netwerkopbouw en partnerschappen, de financiering strategie en zichtbaarheid. In 2026 wordt de raad geïnformeerd over de stand van zaken omtrent het KNN, waarna er een besluit genomen moet worden over het vervolg van het KNN na 2026.

Bijlagen

-

Lelystad, 18 maart 2025

Het college van de gemeente Lelystad,

de interim secretaris,
A.N. van den Bergh
**Dit voorstel is digitaal vastgesteld en ondertekend*